

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka. — Ameryka. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Rosya. — Turcya. — Rzecz domowa. — Wiadomości handlowe.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Lwów, 28. września. Najjaśniejszy Pan raczył najwyższym własnoręcznie podpisanym dyplomem c. k. Marszałka porucznika i komendanta twierdzy Budy, Antoniego *Dietrich*, jako komandora ces. austr. orderu Leopolda, stósownie do statutów tego orderu, wynieść najlaskawiej do stanu Baronów Césarstwa Austryackiego.

Sprawy krajowe.

Kraków, 10. października. Niezwykły dziś ruch panował po ulicach aż do późnego wieczora z powodu przygotowań czynionych przez radę miejską na przyjęcie Jego Mości Cesarza. Czyszczono ulice, ubierano w zielone wieńce słupy na rynku przeznaczone do latarni kolorowych, bramę Floryańska, strażnicę ogniową, główny odwach, tudzież koszary w domu Waltera umajone. Bramy tryumfalne i wjezdne na moście Franciszka Józefa, przed ratuszem Kazimierskim i na zjeździe ze Stradomia w ulicę Polną zajmowały liczących robotników. Na wieży ratusznej przygotowano przezrocza z cyfrą Cesarza Jego Mości, a wieżę Maryacką opasano zielonym wieńcem. Przed gmachem komisji gubernialnej, gdzie N. Pan zamieszka, przysposobiono miejsce na odwach. Z okoliczności nakazu przez Radę miejską, ażeby okna ulic, przez które wjazd się odbędzie, przybrane były w kobierce, gdy tyle rodzin w ostatnim pożarze straciło wszystko mienie swoje, i trudno było dostateczną takowych mieć ilość, dla zaopatrzenia się w nie przeto na te dnie uroczyste, wypróżniono wszystkie hande z kobierców. (Czas.)

(Patent cesarski względem stałych podatków na rok administracyjny 1852.)

Wiedeń, 9. października. Wydany dnia 9. października 1851 LXI. zeszyt powszechnego rządowego dziennika ustaw państwa, zawiera pod nr. 218 następujący cesarski patent z dnia 7. października 1851, którym się dla wszystkich koronnych krajów monarchyi, rozpisują stałe podatki wraz z dodatkami na rok administracyjny 1852.

My Franciszek Józef Pierwszy. z Bożej łaski Cesarz Austrii; Król Węgier i Czech, Król Lombardyi i Wenecyi, Dalmacyi, Kroacyi, Sławonii, Galicyi, Lodomeryi, tudzież Illyrii, Król Jerozolimy i t. d. i t. d.

Ze względu na potrzeby państwa, jakie nastąpią w administracyjnym roku 1852, uznaliśmy za rzecz potrzebną, po wystuchaniu Naszej rady ministeryalnej i rady państwa, wydać następujące rozporządzenia:

1. W roku administracyjnym 1852 należy opłacać podatek gruntowy, zarobkowy i dochodowy wraz z dodatkami do tych podatków w tym rozmiarze i według tych samych postanowień, jakie na rok 1851 przepisane były, jak dalece niniejszy Nasz patent innego postanowienia nie otrzyma.

2. Do koronnych krajów, na które nakłada się podatek gruntowy według rezultatów stałego katastru, przyłączone są na rok administracyjny 1852 koronne kraje Szlask i Dalmacya, tudzież miasto Kraków wraz z okręgiem Krakowskim, z tym dodatkiem, że w nich zwyczajny podatek gruntowy należy po szesnaście procent czystego, katastralnego dochodu wymierzyć.

3. Z zaprowadzeniem stałego katastru w Krakowie i w okręgu Krakowskim będą wprowadzone w moc obowiązującą zamiast dotychczas istniających, pod dawniejszym rządem zaprowadzonych stałych danin, także inne pod nr. 1. wyliczone stałe podatki według przepisanych dla Galicyi postanowień.

4. Ponieważ w Węgrzech, Siedmiogrodzie, Kroacyi, Sławonii, w Serbskiem województwie i w Banacie Temeskim nie mogły być jeszcze ukończone w bieżącym roku administracyjnym operacje prowizoryum gruntowego podatku, przeto należy w tych krajach nakazane mocą Naszego dekretu z 2. listopada 1850 *) na bieżący rok administracyjny stałe podatki także w roku 1852 pobierać.

5. W Lombardzko-Weneckiem królestwie należy pobierać stałe podatki według przepisów Naszego patentu z 11. kwietnia 1851 **) z przypadającym na cały rok administracyjny 1852 rozmiarem.

*) W dzienniku ustaw krajowych dla koronnego kraju Węgier nr. 407.

**) W dzienniku ustaw państwa XXVI. zeszyt, nr. 85.

Nasz minister finansów otrzymał polecenie wykonać te rozporządzenia.

Dano w Naszem stołecznym i rezydencyonalnym mieście Wiedniu dnia 7. października w roku Tysiąc ósmset pięćdziesiątym pierwszym, Naszego panowania w roku trzecim.

(L. S.) **Franciszek Józef, m. p.**

K. Schwarzenberg, m. p.

F. Krauss, m. p.

Z najwyższego rozkazu:

Ransonet, m. p.

Dyrektor kancelaryi rady ministeryalnej.
(G. W.)

(Ministrowie złożyli przysięgę w ręce Jego ces. Mości.)

Wiedeń, 10. października. Wszyscy panowie ministrowie złożyli dzisiaj o godzinie 11tej przedpołudniem przepisana najwyższem pismem gabinetowem z dnia 20. sierpnia r. b. przysięgę służbową w ręce Jego ces. Mości.
(L. k. a.)

(Wiadomości potoczne z Wiednia.)

Wiedeń, 9. października. Ban Kroacyi, baron Jelacic miał wczoraj u Najjaśniejszego Pana audyencyę pożegnawczą, i odjeżdża dziś wieczór do Zagrabia z powrotem. Pobyt jego tyczył się spraw gminy i szkół, i nie zostawał w żadnym związku z koncentracją wojska na tureckiej granicy, o której obiegaly pogłoski, jakoż pogłoski te w ogóle są całkiem bezzasadne.

— Książę Nemours nabył dobra Leutomischel, i na przyszłe lato przybędzie tam i zabawi przez niejaki czas jego małżonka Wiktorya, córka Ferdynanda księcia Saksen-Coburg-Gotha.

— Dla zaszkłych wypadków rozporządziło wysokie ministeryum handlu pod dniem 27. z. m., że rozpoznawanie funduszków, z których się muszą wywieść ubiegający się o przywileje handlowe, aż wtedy ma się odbyć przez izbę handlową, gdy nadanie handlowego przywileju już nastąpiło, i że wykazanie funduszu ma być ostatnim do wypełnienia warunkiem. Sposób rozpoznawania funduszu pozostawia się izbie handlowej.

— Wysokie ministeryum kultury krajowej ogłosi niezadługo szczegółowy przegląd rezultatu zbiorów tegorocznych. Jak slychać z zestawienia pojedynczych doniesień z najrozmaitszych okolic, wypadła rezultat zbiorów w przecięciu średni.

— Koszta egzekucyi wyroków śmierci na osobach wojskowych, które dotychczas od profesów opędzane były, przyjęło na mocy wysokiego rozporządzenia eraryum na siebie.

— Treść zawartego ze strony Austrii z Modeną i państwem kościelnym traktatu jest dla stosunków handlowych wielkiej wagi. Przez zaprowadzenie stypulowanych traktatem kolei nastąpi połączenie południowych nadmorskich wybrzeży między sobą i z północnymi morzami. Główna kolej komunikacyjna będzie iść przez Poresta, Bologna, Modena i Bargoforte.

— Hrabia Rechberg, nowo-mianowany ces. austr. internuncjusz przy Porcie znajduje się podziśdzień tutaj; odjazd jego do Konstantynopola odłożono na czas nieoznaczony.

— Pogłoski, które od kilku dni obiegaly o przesileniu ministeryalnym, zamilkły dzisiaj, bo przekonano się, że się zmiana w ministeryum z przyszłym odjazdem Monarchy pogodzić nie da.

— Propozycye reformy ministra sprawiedliwości pana Krauss, o których często jest mowa, przyjdą zapewne wkrótce do skutku. Przez te reformy nie będzie teraźniejszy sądowy organizm dotknięty; lecz dążeniem ich jest tylko uproszczenie toku spraw i połączone z tem oszczędzenie finansów. Pogłoska o uchyleniu sądów przysięgłych jest całkiem bezzasadną.

— W ministeryum handlu pracują nad ustawą o postępowaniu przy utworzeniu towarzystw prywatnych, które na spekulacjach są oparte, i kapitał swój za pomocą akcji składają. Ministeryum handlu używa do tego różnych od izb handlowych nadesłanych wiadomości o tym przedmiocie.

— W krótkim czasie poda ministeryum handlu do wiadomości publicznej spis wszystkich c. k. austryackich urzędów konsularnych, który według nowej regulacji konsulatów jest ułożony. (L. k. a.)

(Kurs wiedeński z 11. października 1851.)

Obligacye długi państwa 5⁰/₀ — 93; 4¹/₂⁰/₀ — 81³/₄; 4⁰/₀ — 72³/₄; 4⁰/₀ z r. 1850 — 2¹/₂⁰/₀ —; wylosowane 3⁰/₀ —. Losy z r. 1834 — 1021¹/₄; z roku 1839 — 302¹/₂. Wied. miejsko bank. 2¹/₂⁰/₀ —. Akcye bankowe 1202. Akcye kolei póm. 1430. Głównickiej kolei żelaznej —. Odenburskie —. Badwejskie —. Dunajskiej żeglugi parow. —. Lloyd —.

Ameryka.

(Wiadomości z Nowego-Yorku.)

Statek parowy „Franklin“ odbył żeglugę z Nowego Jorku przy niepomyślnym wietrze w przeciągu 11½ dni. Wiadomości z kopalni są bardzo zachęcające, ponieważ odkryto znowu nader wydajne miny złota. Przytem uzalają się na zbójckie napady Indianów. — Prezydent Filmore przeżył szczęśliwie krótką słabość; przy ceremonii otwarcia kolei żelaznej w Boston znajdował się osobiście i zeszedł się tam z jeneralnym gubernatorem Kanady, lordem Elgin. Obadwaj okazywali najserdeczniejszą uprzejmość dla siebie. — W otwartym piśmie do gubernatora w Maryland, Mr. Lowe, objawił prezydent postanowienie swoje, nadać zupełną prawomocność ustawie względem wydawania zbiegłych niewolników przeciw uczestnikom w rozruchu murzynów w Chrystianie. — Pożar w mieście Sacramento zrzucił szkodę na 30,000 dolarów. (Lid.)

Anglia.

(Wiadomości potoczne z Londynu.)

Londyn, 4. października. We wtorek przybył kolonialny minister hrabia Grey do zakonu Balmoral. We środę dała królowa na pożegnanie bal dla dzierzawców dóbr Balmoral, Abergeldie i Birkhall. — W Liverpoolu i w Manchester panuje nadzwyczajny ruch ze względu na blizkie odwiedziny królowy. W Manchester kupują bandery i chorągwie, niektóre po 30 f. szt.; w dokach i na okrętach w zatoce Liverpoolu będzie powiewać podług pobieżnego obliczenia około 30,000 bander.

— Skutkiem narady oficerów admiralicyi została uchwalona nowa ekspedycja do kanału Wellingtona dla dalszego szukania zatraczonych okrętów „Erebus“ i „Teror.“ Ekspedycja ta ma się składać z jednego statku parowego i okrętów „Lady Franklin“ i „Sophia“, lecz nieodpłynie pewnie przed nadejściem wiosny.

— W City obudzają wielką obawę wiadomości z Egiptu. Słychać, że wszyscy kupcy mający udział w zamorskim handlu indyjskim zamierzają odbyć zgromadzenie dla przynaglenia rządu do sprężystych kroków. Natomiast ucieszyła wszystkich poczta amerykańska, ponieważ podług kursu pieniędzy w Nowym-Jorku można oczekiwać dalszych transportów złota. Małe i tylko spekulujące domy w Nowym Jorku tracą dla wielkiej wartości pieniędzy, a firma Cheesbrough, Stearns et Comp. (handel jedwabny i bławatny) zbankrutowała na 850,000 dolarów.

— Rzecz szczególna, jak zdania dzienników angielskich i francuskich zmieniają się podług okoliczności. Robociznę poddańczą Fellahów w Egipcie wystawiano we Francyi za Mehmed Alego, który sprzyjał Francuzom, jako zbawienne wychowanie ludu, w Anglii zaś jako tyranstwo. Pod panowaniem sprzyjającego Anglii Abbas Baszy dzieje się całkiem przewrotnie. Dzienniki francuskie wystawiają go jako tyrana, gdy tymczasem dzienniki angielskie niepowstają już teraz na robociznę Fellahów. Przeciwnie starają się dowieść teraz, że tanzymat, (który zabrania wykonywanie kary cielesnej i kary śmierci na prowincyi bez potwierdzenia Porty) nigdzie nieodpowiada mniej potrzebom jak w Egipcie. Tam powinna po udowodnieniu winy natychmiast nastąpić kara, jeżeli niema wzmaczać się coraz bardziej zamieszanie i niekarność przy robociznie. Zresztą wydarzały się w Egipcie bardzo rzadko traceniam winowajców, a każde ukaranie poprzedza proces przed zwyczajnym sądem i rewizya wyroku przez instancję wyższą. (Pr. Z.)

Francya.

Przeglądając ogłoszone w tych dniach przez dziennik *Patrie* dokumenta rewolucyjne okazuje się, że wszystkie wyrażają głęboką nienawiść przeciw drobnemu mieszczaństwu, czyli takzwanęj burżoazji. Doktryna socjalistyczna występuje w nich w najwybitniejszym odcieniu; idea własności formalnie obalona; rabunek i grabież uorganizowane na wielką stopę. Wszystkie papiery kredytowe wydane ze strony rządów lub prywatnych uznane są jednym razem za nieważne. Któżby niewiedział, że tym sposobem zniszczoneby zostały niepowrotnie wszystkie potąd niezawisłe egzystencje.

Na szczęście dla dalszego istnienia społeczeństwa i dla zasad porządku większa jest liczba posiadających i tych krótkich egzystencya nierozzerwanie jest połączona z egzystencya posiadających, aniżeli liczba owych nieposiadających, którzy nie niemają do stracenia. Jakkolwiek w miastach i w miejscach fabrycznych częściowo odwrotny istnieje stosunek, po wsiach jednak jest niezaprzeczenie więcej takich familii, które chociaż w skromnym zakresie, mają pewną niezawisłą egzystencję.

Interes wiążący człowieka do posiadania jakkolwiek ograniczonego, jest zawsze silniejszy, aniżeli chymeryczne dążenie do wspólności, w którejby zginąć musiała wszelka samoistność, a którejby pragnął chyba tylko wyrobnik dzienny.

Przytem zachowała u siebie ludność wiejska wszystkich krajów jeszcze najwięcej z obyczajów i religijnych uczuć lepszych czasów. Wyobrażenia ludności wiejskiej poruszają się w kole wbrew przeciwnym dążnościom komunistycznym. We Francyi utworzył się wprawdzie w najbliższem następstwie bezwarunkowej podzielnosci gruntu, proletaryat rolniczy, jednakowoż i tam przeważa liczba takich posiadaczy, którzy bynajmniej nie są gotowi zamienić swoją niezawisłą egzystencję na dwuznaczne powaby socjalistycznego życia kasarnianego.

U nas wywarła wielka operacya uwolnienia od ciężarów gruntowych tę stanowczą korzyść, iż uchyliła jedyny powód rewolucyjny,

jaki był w stanie wzburzyć i poruszyć ludność wiejską. Egzystencya wieśniaka stała się teraz tak niezawisłą i zabezpieczoną, że włościanin nie tylko niemyśli szukać zbawienia w rewolucyi, ale owszem szczerze przywiązany być musi do teraźniejszego politycznego stanu i do legalnego porządku rzeczy, a to w własnym dobrze zrozumianym interesie.

Ale i nasz proletaryat robotniczy wcale nie jest tak niebezpiecznie rozwinięty jak w innych krajach zachodu. Dobry nasz jeniusz zachował nas od exaltowanych przemysłowych przedsięwzięć, a żyźność ziemi austriackiej niedopuszczaędzy i ułatwia utrzymanie życia.

Doktryny komunistyczne niemogą przeto liczyć na sympatyę. Austrya jest polem straconem dla tej partyi. Wstrząśnienie zachodu mogłoby tylko pośrednio dotknąć Austryę, któraby w konsolidowanem wnętrzu swoim czerpała siłę i środki do oparcia się podobnemu wstrząśnieniu.

Niejedno państwo zachodu stoi w tym względzie daleko gorzej. Tyle jednak jest pewnem, że nienaturalność, niemoralność i brutalstwo nigdzie liczyć nie może na trwałe wzięcie. Wszędzie skończyłoby się powstanie proletaryatu świetnem zwycięstwem prawa i władz legalnych. I chociażby zwycięstwo okupić musiano ciężkimi ofiarami, jednak walka skończyłoby się musiała pomyślnie.

Zelzona przez komunistów i głęboko od nich nienawidzona burzoazya niebędzie się zapewne ani chwili wahać, będzie ona wiedziała, na której stronie jej stanąć potrzeba, aby niezginąć w burzy rozruchanych żywiołów nieprzyjacielskich.

Dociekając środków, któremi na wodzy trzymać należy niepoprawną partyę anarchistów, znajdziemy je łatwo; wynikają one bowiem same przez się z metody według której agituje. Działa ona za pomocą terroryzmu, musi przeto być poskramiana zapomocą nieugiętej surowości i niezmordowanej czujności. Niema ona żadnego względu dla obyczaju i prawa, powolne procedury sądowe nie są przeto zdolne im zaimponować. Dobrze uorganizowana policya jest koniecznym środkiem, aby jej wicherzeniu położyć należyta tamę. Dlatego właśnie we Francyi wystąpiła teraz więcej niż kiedykolwiek potrzeba takiej policyi, dlatego i w Niemczech powstały w najnowszych czasach podobne zadania. Fakcyi, która dąży do najgorszego, do niesłychanego, niemożna zostawić najmniejszego pola do rozwinięcia swoich zgubnych planów. W interesie społeczeństwa jest obowiązkiem przytkumiać ile możności w zarodzie jej dążności, a uporczywości w złem, jaką zawsze okazuje, stawić czoło wytrwałością nieprzebraną, surowego dozoru. (L. k. a.)

(Sprawa Abd-el-Kadera.)

Paryż, 5. października. Zdaje się niepodpadać już żadnej wątpliwości, że sprawa Abd-el-Kadera stała się nanowo przedmiotem układów między francuskim i tureckim rządem. Ministerjum francuskie było skłonne wypuścić z niewoli przewodzącę Arabów, jeźliby Porta obowiązała się internować go w swoich krajach. Teraz słychać za rzecz pewną, że Porta nie chce przyjąć tej propozycyi, i że przeto Abd-el-Kader podług wszelkiego prawdopodobieństwa pozostanie w przymusowej rezydencji swojej na zamku Amboise.

— Sześć osób przyaresztowanych jako autorowie wiadomych buletynów oporu odesłała izba oskarżająca przed sąd asyżów Sekwany. (G. Pr.)

Włochy.

(Zgromadzenie robotników po powrocie z wystawy Londyńskiej. — Scysya między wojskiem i gwardyą narod. — Słabość królowej wdowy.)

Turyń, 3. października. Tutejsi robotnicy powrócili wczoraj z wystawy przemysłowej. Zgromadzili się w wielkiej sali na giełdzie, gdzie się także znajdował pan minister handlu z obecnymi w Turynie członkami komisji. Robotnicy okazali się, jak donosi *Risorgimento*, ożywieni najlepszym duchem i z wielkiem uniesieniem mówili o tém, co widzieli w krystalowym pałacu i w wielkich fabrykach w okolicy Londynu. Minister zachęcał ich, aby służyli za wzór pozostałym w domu kolegom, obznajmiając ich z wszystkimi co widzieli, uwiadomił ich przytem o swoim życzeniu, aby się tutaj także odbyła wystawa przemysłowa, przyczemby mieli sposobność udowodnić nabyte wiadomości.

Dopóki gwardya narodowa poza służbą nie zostawała w bliższej styczności z wojskiem, dopóty panowała między nimi jaka taka zgoda. Ale zaledwie się zaczęły festyny, zerwała się zupełnie i tak słaba spojnia. Przy takich sposobnościach kładzie się naturalnie osobliwie ze strony gwardzistów, którzy się mają za lepszych od żołnierzy, każde słowo na wagę złota, i tak widzimy jak się codziennie wzmacza scysya. Żołnierz przyjmuje wprawdzie gościnność, ale już teraz jest zaciętym przeciwnikiem gwardyi i niełatw tego przyzdarzających się sposobnościach. W Fassano zaszyły z tej przyczyny znaczne niepokoje, które na każdy sposób wzniecają obawę. Będący tam w załodze mały oddział celnych strzelców insultował w tych dniach (tak donosi dziennik *Fratelanza*) tamtejszą gwardyę narodową; ta czując się obrażoną aresztowała trzech strzelców i zaprowadziła ich do swojej kasarni. Korpus celnych strzelców przeznaczony do straży więzienia, opuścił dowiedziawszy się o tem swoje stanowisko i zaatakował gwardyę narodową z bronią w ręku z takim skutkiem, że trzech uwięzieni natychmiast byli wolni. Gwardziści pouciekali wprawdzie, ale zebrali się znowu i stoją dziś (doniesienie jest z 29. września) wraz z ludem późno naprzeciw małemu

korpusowi. Spodziewać się, że nieprzyjdzie do wybuchu i że nastąpi dobrowolne zgodzenie.

Królowa wdowa zawsze jeszcze niebezpiecznie chora, zasłabła jak słycać z przestachu, jakiego doznała na paropływie „Tripolis“ przy odplynięciu z Genuy. (Ll.)

(Rozporządzenie władzy sanitarniej.)

Florenca, 4. października. Władza sanitarna w Gibraltar rozporządziła, jak donoszą z Liwurny, aby nie przypuszczano transportów z Oporto dla wybuchłej tam żółtej febry. Także i w portach toskańskich poczyniono stosowne środki do poddania transportów z Portugalii należytej kwarantanie.

(Ambasador francuski Barrot. — Śmierć syna Króla Jęomości.)

Neapol, 29. września. Nowy francuski ambasador *Barrot* oddał swoją kredytywę. Trzyletni syn króla, hr. Lucera, umarł tej nocy. (Ll.)

Niemce.

(Wniosek względem stosunku prowincji Pruskiej i Poznańskiej do związku niemieckiego.)

Frankfurt, 5. października. Wniosek rządu pruskiego względem stosunku prowincji Prus i Poznania do związku przedłożony dnia 20. września zgromadzeniu związkowemu, zawiera w głównej treści żądanie, aby zgromadzenie związkowe postanowiło, że owe prowincje uważać należy jako nienależące do terytorium związkowego, aby przez podobną deklarację raz na zawsze uchylić niepewność prawnego ich stosunku do związku niemieckiego. Z motywowania tego wniosku przez posła związkowego wynika, jak słycać, że Prusy uważają zasła w r. 1848 przyjęcie za prawnie nieistniejące i że rządowi pruskiemu, żądającemu podobnej deklaracji ze strony zgromadzenia związkowego głównie o to idzie, aby zapobiedz uchwałom szkodliwym płynącym z innych opinii. — Dotychczas niedyskutowano jeszcze ani głosowano nad tym wnioskiem w zgromadzeniu związkowym. Przeciwnie doniesienia są bezzasadne. (Ll.)

(Sprawozdania pod względem kwestyi szlezwig-holsztyńskiej. — Sprawa prasy.)

Frankfurt n. M., 5. października. Kilka podrzędnych sprawozdań pod względem kwestyi szlezwig-holsztyńskiej przedłożono już zgromadzeniu związkowemu; główne sprawozdanie komisji zostanie już także wkrótce wygotowane, poczem przedłożona będzie kwestya względem uregulowania granicy szlezwig-holsztyńskiej pod obradę i do ostatecznej decyzji sejmowi związkowemu.

— Dotychczas niezgodził się jeszcze polityczny wydział zgromadzenia związkowego na zasady, podług których ułożona będzie związkowa ustawa o druku, nawet niemianowano jeszcze potrzebnych zwawców, którzy mają obradować nad tym przedmiotem; zaczem pokazuje się, że podane przez niektórych korespondentów tutejszych w tym względzie wiadomości na pozór bardzo pewne, są zawczesnymi domysłami tylko.

(Posiedzenie bawarskiej izby drugiej.)

Mnichów, 4. października. Dziś odbyło się 35te posiedzenie izby drugiej, pierwsze po odroczeniu. W ławce ministeryalnej siedzieli ministrowie państwa v. d. Pfordten, dr. Ringelmann i Lüder. Minister finansów przedłożył następujące projekta do ustaw: a) względem prowizorycznego zatrzymania loteryi; b) względem dalszego prowizorycznego poboru podatków, przyczem prosił o przyspieszenie. Deputowany Kolb z Speyer (z lewej strony) zaproponował ułożenie adresu do tronu i mianowanie w tym celu komisji z 7 członków. Większość odrzuciła ten wniosek zrobiony tylko z lewej strony. Deputowany Westermayer odczytał interpelację względem dekretu religijnego. Minister wyznań obiecał odpowiedzieć na przyszłym posiedzeniu. Potem nastąpiły obrady nad wykazem wydatków na budowę publiczne w latach 1847—48 i 1848—49. Izba uchwaliła: uznać rachunki za dokładne i nakazać, aby na przyszłość koszta łożone na budowę prywatne osobno w rachunkach wyszczególniano, dalej aby wygotowano projekt do ustawy względem podziału na klasy gościńców istniejących i tych, które założone być mają łącznie z gościńcami obwodowymi, albowiem król. rząd państwa chce wejść w stanowcze układy z administracyami gmin, fundacyi i kościołów względem objęcia eraryalnego obowiązku budowlanego przy budynkach kościelnych i szkolnych, jakoteż komunalnych, a przytem postanowić oraz, że wspomniane administracje w razie objęcia tego obowiązku niebędą pod względem utrzymywania tych budynków podlegać kontroli urzędów budowniczych.

Deputowany książę Wallerstein wniósł z obszernem uzasadnieniem następującą interpelację do ministeryum: „I. Czy rząd bawarski niepopierał lub nieuznał dotąd jakiegokolwiek uchwały związkowej, któraby mianowicie zagwarantowaną 56tym artykułem aktu konkluzyjnego nietykalność pojedynczych konstytucyi znosiła lub warunek zgodności głosów dla przyjęcia lub zmiany zasadniczych ustaw związku w jakibądź sposób ograniczała? II. Czy rząd bawarski jest zdecydowany i nadal odmawiać swego przyzwolenia i uznania podobnym uchwałom? (N. C.)

(Kurs giełdy frankfurtskiej z 8. października.)

Metal. austr. 5% — 75½; 4½% 66. Akcy bank. 1177. Sardyńskie — Hyszpańskie 3% 35½. Wiedeńskie 99.

(Kurs giełdy berlińskiej z 9. października.)

Dobrowolna pożyczka 5% — 103¼ p. 4½% z r. 1850 103½. Obligacye długi państwa 88¾. Akcy bank. 98½. Pol. list. zastaw. —; nowe 93¾; Pol. 500 l. 83¼; 300 l. 145 l. Frydrychsdyry 13¼. Inne złoto za 5 tal. 9¼. Austr. banknoty —.

Rosya.

(Do statystyki kraju.)

W rosyjskim piśmie *Dziennik ministeryum spraw wewnętrznych* czytamy w 4., 5. i 6. zeszytacie artykuł rosyjskiego statystyka N. Danilewskiego: „O podziale i liczbie ludności rosyjskiej w r. 1846,“ od którego roku datują się ostatnie wiadomości urzędowe. Wyjmujemy z nich co następuje:

Przeszło 1,750,000 dusz liczy jedna gubernia (Kursk); 10 gubernii mają przeszło 1,500,000; 8 przeszło 1,250,000; 3 przeszło 1,200,000; 7 przeszło 1,000,000; 13 przeszło 750,000; 5 przeszło 500,000, a 2 gubernie niżej 250,000 dusz. Według tego liczy Rosya europejska (z wyłączeniem królestwa Polskiego, Wielkiego księstwa Finlandyi i Zakaukazyi) . . . 52,565,334 dusz, dodawszy do tego 4 zachodnie gubernie sybirskie w liczbie 2,153,958 „
Królestwo Polskie niemal . . . 4,800,000 „
Wielkie księstwo Finlandzkie . . . 1,600,000 „
Kraje Zakaukazkie w liczbie . . . 2,500,000 „

W ogóle . . . 63,000,000 dusz.

Doliczywszy następnie ludność J. kulska, Kamezamtki, Ochocka, amerykańskiego namiestnictwa, kozaków Kirgizkich, którzy są pod berłem Rosyjskiem, a nakoniec także wojsko, tedy szłusznie ludność całego państwa możemy podać na 65,000,000 dusz.

Co do wyznań religijnych dzieli się ludność na:

a) *Rosyc nowo-europejska*:

Do greckiego obrządku należy . . . 44,900,000
„ rzymsko-katolickiego . . . 2,650,000
„ protestanckiego . . . 1,850,000
„ religii hebrajskiej . . . 1,200,000
„ mahometanckiej . . . 1,800,000
„ Budeizmu . . . 200,000

b) Oprócz tego należy do obrządku greckiego w czterech zachodnich guberniach Sybiry 1,819,570, w Zakaukazyi 1,000,000, a rozsypane w Polsce, Finlandyi, Wschodniej Sybiry i w wojsku 1,600,000 dusz, ztąd ogółowa liczba prawowiernych w Rosyi wynosi 49,000,000 dusz.

Dodawszy do liczby rzymskich katolików katolicką ludność królestwa Polskiego, naliczymy w całym państwie 7,300,000 dusz.

Protestanci znajdują się także w Wielkiem księstwie Finlandyi, i około 50,000 rozrzuconych w Sybiry i Zakaukazyi żyjących kolonistów, a zatem w ogóle 3,500,000.

Mahometanie znajdują się jeszcze w Sybiry i Zakaukazyi w liczbie 650,000, a zatem w całej Rosyi jest ich 2,400,000 dusz.

Izraelitów w ogóle jest 1,850,000.
Ormian gregoryańskiego i katolickiego obrządku w ogóle 1,000,000.

Pogan wszystkich jest 600,000.

Według narodowości dzieli się ludność Rosyi na następujące części:

Wielkorosyan jest: w europejskiej Rosyi 29,000,000, w Sybiry 2,000,000; w Polsce, Finlandyi, Zakaukazyi i w wojsku około 1,300,000; w ogóle . . . 33,000,000
Matorosyan (w Rosyi europ.) . . . 11,200,000
Białorosyan „ „ „ 3,600,000
Litwinów i Polaków w Rosyi europ. 2,650,000, a doliczywszy do tego litewsko-polskich mieszkańców królestwa Polskiego, w ogóle . . . 7,000,000
Czuhońców i Łotyszów w Rosyi europ. 1,700,000 dodawszy do tego czuhońco-litewską ludność Finlandyi, w ogóle . . . 3,300,000
Tatarów 1,800,000; a z Mahometanami . . . 2,400,000
Niemców w Cesarstwie 500,000; a z kolonistami Sybiry i Zakaukazyi . . . 600,000
Gruzyan i Ormian . . . 1,000,000
Żydów w Cesarstwie 1,200,000, a z żydami w królestwie Polskiem . . . 1,500,000
Kalmuków w Cesarstwie . . . 200,000
Odziomki różnych pomniejszych szczepów na Uralu, w wschodnim Sybirze, w Ameryce rosyjskiej i w stepach Kirgizkich . . . 600,000.

Tureya.

(Najnowsza poczta z Grecyi i z Lewanty.)

Najnowsza poczta z Grecyi i z Lewanty przyniosła gazecie tryesteńskiej następujące wiadomości: Bank w Konstantynopolu subskrybował także na nową austr. pożyczkę, która w ogóle w tamtej stolicy zrobiła pomyślne wrażenie; — zawołany korsarz Megros, który przez dłuższy czas niepokoił okręta w Archipelagu, został w końcu pokonany. Scigany od francuzkiego wojennego okrętu, widział się być zmuszonym zatopić swoją własną barkę i z czworgiem swoich ludzi szukać pustego wybrzeża w pobliżu wyspy Samos; ale wysadzona na ląd załoga fregaty dopędziła go, a gdy poddać się niechęciał, padł razem z swoimi towarzyszami od wystrzałów francuzkich. Na wiadomość o wylądowaniu rozbójnika Negros, wysłał gubernator wyspy Samos oddział wojska, który tem tylko się odznaczył, że pięciu poległym poobcinał uszy, aby je jako trofey zwycięstwa posłać do Konstantynopolu. — Z Jaffa donoszą pod dniem 13. września o zwycięstwie Mehemeta Baszy, generała kawaleryi w armii arabskiej nad buntownikami, którzy od niejakiego czasu wicherzyli w Napluza i Palestynie. Pojmał wszystkich przywódców i kazał ich w kajdanach transportować do twierdzy St. Jean d'Acre. Zaczem spokój w owych okolicach już zupełnie jest przywrócony. (Ll.)

Rzecz domowa.

Protokół

czterdziestego trzeciego posiedzenia Wydziału miejskiego stołecznego miasta Lwowa dnia 2. paźdz. 1851.

Przewodniczący: W. Karol Höpflingen-Bergendorf, c. k. radca gubernialny.

Sekretarz: L. Roszkiewicz.

Obecnych członków wydziału 61.

Początek posiedzenia o 5. godz. po południu.

1. Posiedzenie zagał przewodniczący powitaniem zgromadzenia po kilkumiesięcznej przerwie znowu zebranego, oświadczając, iż przez wyjechanie znacznej części członków podczas lata ze Lwowa, nie można było przepisane osiągnąć kompletu, zaczem posiedzenia zwołaniami nie były. Pomimo tego ważniejsze sprawy załatwiły dotyczące sekcyje, a rezultat takowych przedłożonym będzie wydziałowi do zatwierdzenia. — Doniesienie to przyjęto do wiadomości.

2. Poczem prezydujący zawiadomił zgromadzenie, iż według oznajmienia Jego Excellencyi Namiestnika kraju oczekiwane przybycie Jego ces. król. Mości do Lwowa na dniu 15. lub 16. paźdz. r. b. nastąpi, i że szczegóły uroczystego przyjęcia, tudzież projekt do utworzenia funduszu na wsparcie profesjonalistów, który gmina imieniem Jego ces. król. Mości uwiecznić postanowiła, przedłoży wydziałowi na następującem posiedzeniu.

Oznajmienie to przyjęło zgromadzenie z uczuciem radości.

3. Następnie zaprosił prezydujący członków wydziału na nabożeństwo, które z powodu uroczystości imienin Najjaśniejszego Pana w sobotę dnia 4. paźdz. r. b. o 9 godzinie na placu Jabłonowskiego się odbędzie.

4. Na wezwanie Jego Excelencyi Namiestnika kraju z dnia 18. września r. b. względem wyznaczenia ubikacji dla czterech klas polskiego gymnazyum, z odniesieniem się do deklaracyi wydziału z dnia 30. stycznia r. b., który przyrzekł ubikację dla owego gymnazyum, jeśli uzupełnionem będzie, na lat sześć bezpłatnie dostarczyć — wydział przystępując do propozycyi przełożonego magistratu tudzież sekcyi finansowój uchwala, aby c. k. skarbowi zostawiono do woli, przyjąć na ten cel 6 pokoi w ratuszu, czy to za słusznym wynagrodzeniem, czy zaś na rachunek owych lat 6 od 1. października 1851 począwszy.

5. Następnie zatwierdził wydział licytację na mocy uchwały sekcyi finansowój rozpisaną, na wydzierzawienie poboru miejskiego myta z rogatek, na rok od 1. listopada 1851 po koniec października 1852 pojedynczo lub zbiorowo przedsięwziąć się mogace.

Referent Dr. Czajkowski.

6. Na wniosek sekcyi finansowój tudzież magistratu zezwolono dla dyrektora miejskiej szkoły głównej p. Browicza z powodu umieszczenia w swém pomieszkaniu jednej klasy szkolnej — rełutum na najem pomieszkania w ilości 200 zlr. m. k. rocznie; tudzież na wydatek po 6 zlr. m. k. miesięcznie dla przyjęcia stróża szkolnego.

Referent radca magistr. p. Gregorowicz.

7. Prawo obywatelstwa miejskiego udzielono panom: 1) Wincentemu Żak, rodem z Kuklewa, na profesję stolarską; 2) Adolfowi Gensthaler, ze Lwowa, na profesję tapicerską; 3) Wacławowi Düll, ze Lwowa, na profesję piekarską; 4) Józefowi Zubrzyckiemu, z Gródka, na profesję blacharską; 5) Janowi Zenker, z Zimnowody, na profesję szewską; 6) Józefowi Dolańskiemu, ze Lwowa, na profesję szewską; 7) Leonowi Chmorzyńskiemu, ze Lwowa, na piwowarstwo; 8) Antoniemu Żychewiczowi, z Bochni, na profesję krawiecką; 9) Michałowi Kossowskiemu, z Hoczewa, na krawiectwo; 10) Jędrzejowi Lisiewiczowi, z Kozowy, na krawiectwo; nakoniec 11) Zygmunto wi Tyrawskiemu, z Koniuszek, na handel korzenny.

8) W końcu posiedzenia przedłożono odnośnie do postanowienia wydziału z dnia 1. maja r. b. sprawozdanie komisji o rezultacie rewizyi manipulacyi kasalnej tudzież miejskiego urzędu rachunkowości, niemniej uchwałę sekcyi finansowój, zgadzających się propozycyi, aby przedsięwzięto organizację miejskiego urzędu rachunkowości, likwidację kasy, nareszcie obsadzenie posady likwidatora przy kasie miejskiej po Franciszku Pawlikowskim opróżnioną.

Po dłuższych naradach i po uznaniu potrzeby przeprowadzenia wniosków komisji, uchwalono upoważnić sekcyję finansową do proponowania organizacyjnej i likwidacyjnej komisji.

Organizację prow. buchalteryi miejskiej powierzono p. Strzeleckiemu, buchalterowi galic. kasy oszczędności z roczną remuneracyą 500 zlr. m. k. jako dodatek do jego płacy rocznie 1000 zlr. wynoszącej — z przyzwoleniem dyrekeji galic. kasy oszczędności.

Posada likwidatora z roczną płacą 700 zlr. m. k. nadaną ma być urzędnikowi c. k. izby rachunkowój p. Jaroszewi.

Koniec posiedzenia o pół do 8. godz. wieczór.

Wiadomości handlowe.

(Ceny targowe Lwowskie.)

Lwów, 13. października. Na dzisiejszym targu płacono za korzec pszenicy 18r.3k.; żyta 14r.10k.; owsa 5r.36k.; breczki 11r.18k.; grochu 16r.15k.; kartofli 6r.56k.; — cetnar siana kosztował 3r., okłotów 2r.1k.; — sąg drzewa bukowego sprzedawano po 29r.,

dębowego 26r.15k., sosnowego 25r. w. w. Jęczmienia i prosa nie sprzedawano. Ceny drobiazgowej sprzedaży bez odmiany.

(Ceny targowe w obwodzie Sandeckim.)

Nowy Sącz, 4. paźdz. Według doniesień handlowych sprzedawano od 16. do 30. września na targach w Starym Sączu, Nowym Targu i Nowym Sączu w przecięciu korzec pszenicy po 19r.—21r.—21r.; żyta 16r.45k.—16r.40k.—16r.57k.; jęczmienia 14r.26k.—14r.10k.—11r.22k.; owsa 6r.45k.—6r.—7r.37k.; breczki 11r.—0—10r.; kukurudzy 14r.30k.—0—19r.; ziemniaków 7r.15k.—8r.—7r.; — cetnar siana po 2r.—2r.30k.—2r.30k.; nasienia konieca 82r.—0—47r.30k.; wełny 53r.30k.—0—150r. Sąg drzewa twardego kosztował 11r.45k.—10r.30k.—16r., miękkiego 8r.20k.—8r.—12r. Za funt mięsa wołowego płacono 8k.—15k.—9³/₈k. i za garniec okowity 5r.30k.—3r.30k.—4r.35k. w. w.

(Targ Ołomuniecki na bydło.)

Ołomuniec, 8. paźdz. Na dzisiejszym targu było 620 sztuk wołów, a mianowicie przypędzili: Amschel Beer z Ustrzyk 60 sztuk, Piotr Krymowicz z Łopuszanki 41 sztuk, Józef Holländer z Nowego Sącza 32, Leib Allerhand z Żurawna 78, Pinkas Tarnawka z Sadagóry 53, Wenzel Poremba z Nowego Sącza 36, a w mniejszych partyach 320 sztuk. — Większa część bydła była średniego gatunku, mimo to handel szybko się odbywał, a ceny utrzymały się te same. — W drodze z Galicyi, a po największej części między Mistkiem i Weisskirchen sprzedano 1541 sztuk wołów dla Więdna, Berna i dla Czech, mianowicie dla Pragi: Hersz Allerhand sprzedał 235 sztuk, Mojzesz Allerhand 130, a Izaak Bedarf 135 sztuk, wszyscy z Żurawna. Następnie Mondrik z Mistka 305 sztuk, Izaak Krampler z Uścia 300, Krzysztof Markowicz z Brzezan 126, Berl Immerglück z Krakowa 210, a Pinkas Tarnawka 100 sztuk.

Na targu Więdeńskim było 2300 sztuk wołów, a cena nawet najlepszego gatunku nie przewyższała 55 zlr. w. w. za cetnar.

Na przysły tydzień spodziewają się 2000 sztuk wołów galicyjskich.

Kurs lwowski.

Dnia 14. października.

	gotówką		towarem	
	zlr.	kr.	zlr.	kr.
Dukat holenderski	5	28	5	32
Dukat cesarski	5	35	5	39
Półimperyal zł. rosyjski	9	37	9	41
Rubel śr. rosyjski	1	51 ¹ / ₂	1	52 ¹ / ₂
Talar pruski	1	44	1	47
Polski kurant i pięciozłotówk.	1	22	1	23
Galicyjskie listy zastawne za 100 zlr.	81	10	81	45

(Kurs wekslowy więdeński z 11. października.)

Amsterdam 166 p. 2. m. Augsburg 120 l. uso. Frankfurt 119¹/₄ l. 2. m. Genua — p. 2. m. Hamburg 176¹/₂ l. 2. m. Liwurna — p. 2. m. Londyn 11.52. l. 2. m. Medyolan — Marsylia 141¹/₂ l. Paryż 141³/₄ l. Lyon — Bukareszt — Konstantynopol — Agio duk. ces. 25¹/₂.

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 13. października.

Książę Poniński Kalixt, z Krakowa. — Książę Poniński Ludwik, z Horyńca. — Księżna Ponińska Helena, z Krakowa. — Hr. Baworowski Władysław i Wiktor, z Strusowa. — Hr. Komorowski Adam, z Konotopów. — Hr. Krasicki Karol, z Baranowa. — Hr. Łoś Tadeusz, z Narola. — Hr. Badeni Władysław, z Przemyśla. — Hr. Komorowski Piotr, z Bilinki. — Hr. Rabina Bąkowska Antonina, z Więdna. — Baron Lewartowski Henryk, c. k. major, z Brzeżan. — PP. Horn Karol, z Łańcuta. — Obertyński Henryk, z Cielęża. — Jędrzejowicz Dawid i Kazimierz, z Sambora. — Świerzawski Aleksander, z Szczepiatyna. — Jabłonowski Józef, z Rawy. — Rojowski Feliks, z Cieszanowa. — Zagórski Karol, z Kołodziejówki. — Serwatowski Wojciech, z Bucniowa. — Lewicki Józef, z Bonowa. — Wojczyński Alfred, z Tuligów. — Jaruntowski Jan, z Twierdzy. — Urbański Jan, z Dunkowic. — Zamorski Jan, z Suszna. — Drzewiecki Józef, z Remenowa. — Polanowski Feliks, z Moszkowa. — Cywiński Lucyan, z Nowegosioła. — Tustanowski Michał, adwokat kraj., z Knihinicz. — Bartmański Józef, z Kłodna.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 13. października.

Hr. Gyulay, c. k. feldmarszałek-lieutenant, do Przemyśla. — Hr. Dzieduszycki Tytus, do Kopeczyniec. — PP. Romaszkan August i Zygmun, do Laszek. Kawecki Wiktor, do Beniawy. — Wiktor Tadeusz, do Przemyśla. — Chojecki Zygmun, do Stanisławowa.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 13. października.

Pora	Barometr w mierze wied. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Sredni stan tem- peratury do g. 6. zr.	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
6 god.zr.	28 2 7	+ 8,5°	+ 12°	półn.-zachodni	pochm. deszcz
2god.pp.	28 2 6	+ 12°	+ 5°	"	"
10 g. w.	28 2 8	+ 6°		zachodni	" pogod.

TEATR.

Dziś: przedst. niem.: „Einen Jux will er sich machen.“
Jutro: komedya pols.: „Niema męża w domu.“